Evropski parlament
2019-2024

SPREJETA BESEDILA

P9_TA(2023)0455

Evropske volitve leta 2024

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 12. decembra 2023 o evropskih volitvah leta 2024 (2023/2016(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti členov 10, 14 in 17(7),

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov 20 in 22,

– ob upoštevanju Direktive Sveta 93/109/ES z dne 6. decembra 1993 o podrobni ureditvi uresničevanja aktivne in pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za državljane Unije, ki prebivajo v državi članici, niso pa njeni državljani[1],

– ob upoštevanju poročila Odbora za ustavne zadeve z dne 28. aprila 2011 o predlogu spremembe Akta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami z dne 20. septembra 1976,

– ob upoštevanju resolucije z dne 4. julija 2013 o izboljšavi praktičnih dogovorov za izvedbo evropskih volitev leta 2014[2],

– ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2018/673 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. maja 2018 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) št. 1141/2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij[3],

– ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2018/994 z dne 13. julija 2018 o spremembi Akta o volitvah članov Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami, ki je priložen Sklepu Sveta 76/787/ESPJ, EGS, Euratom z dne 20. septembra 1976[4],

---

1 UL L 329, 30.12.1993, str. 34.
2 UL C 75, 26.2.2016, str. 109.
3 UL L 114 I, 4.5.2018, str. 1.
4 UL L 178, 16.7.2018, str. 1.

– ob upoštevanju resolucije z dne 26. novembra 2020 o analizi evropskih volitev[1],

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. decembra 2020 o akcijskem načrtu za evropsko demokracijo (COM(2020)0790),

– ob upoštevanju svojega stališča z dne 3. maja 2022 o predlogu uredbe Sveta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami, razveljavitvi Sklepa Sveta 76/787/ESPJ, EGS, Euratom in Akta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami, priloženega temu sklepu[2],

– ob upoštevanju sprememb Evropskega parlamenta, sprejetih 15. septembra 2022, o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij[3],

– ob upoštevanju sprememb Evropskega parlamenta, sprejetih 2. februarja 2023, o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o preglednosti in ciljanju v političnem oglaševanju[4],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. septembra 2023 o parlamentarizmu, evropskem državljanstvu in demokraciji[5],

– ob upoštevanju Sklepa Evropskega sveta (EU) 2023/2061 z dne 22. septembra 2023 o sestavi Evropskega parlamenta[6],

– ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za ustavne zadeve (A9-0332/2023),

A. ker je bila volilna udeležba na evropskih volitvah leta 2019 najvišja od vseh volitev v Evropski parlament v zadnjih 20 letih, in sicer 50,66 % (povečanje za osem odstotnih točk v primerjavi z letom 2014), kar kaže na to, da se evropski državljani vse bolj zanimajo za razvoj dogodkov na ravni EU in menijo, da zakonodaja EU vpliva na njihovo vsakdanje življenje; ker je 19 držav članic poročalo o naraščajoči udeležbi, ki je bila v primerjavi z letom 2014 občutno večja na Poljskem, v Romuniji, Španiji, Avstriji in Nemčiji ter na Madžarskem, Slovaškem in Češkem;

B. ker je sklep Sveta iz leta 2018 o spremembi Akta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami vključeval nekatere izboljšave, kot je dodajanje logotipov

---

1 UL C 425, 20.10.2021, str. 98.
2 UL C 465, 6.12.2022, str. 171.
3 UL C 125, 5.4.2023, str. 485.
4 UL C 267, 28.7.2023, str. 36.
5 Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0330.
6 UL L 238, 27.9.2023, str. 114.

evropskih političnih strank na glasovnice za volitve v Evropski parlament; ker ga še niso ratificirale vse države članice; ker predlagana volilna zakonodaja EU, ki jo je sprejel Evropski parlament 3. maja 2022, vsebuje velike izboljšave, s katerimi bi odpravili sedanjo razdrobljenost v 27 različnih volilnih sistemov ter posodobili in poenotili volilne zakone v EU;

C. ker bi lahko sistem vodilnih kandidatov spodbudil evropsko javno razpravo in okrepil vlogo evropskih političnih strank;

D. ker evropske volitve leta 2019 niso privedle do izbire predsednika Komisije prek sistema vodilnih kandidatov; ker je bila odsotnost reforme evropske volilne zakonodaje dodatna ovira za uspešno izvajanje postopka vodilnih kandidatov; ker sistem vodilnih kandidatov ni bil uveden, so bili številni volivci razočarani, njihovo zaupanje v proces pa je bilo omajano; ker je treba na evropskih volitvah leta 2024 preprečiti ponovno razočaranje; ker je za izvolitev predsednika Komisije potrebno zagotoviti podporo večine poslancev Evropskega parlamenta;

E. ker mora za učinkovito izvajanje sistema vodilnih kandidatov Parlament pred predlogom Evropskega sveta imenovati skupnega kandidata za predsednika Komisije;

F. ker številne države članice še vedno niso odpravile dolgotrajnih ovir in niso poskrbele za ustrezne ureditve, ki bi omogočile glasovanje invalidnim državljanom, s čimer so preprečile konstruktivno sodelovanje in zastopanost teh državljanov v demokratičnih procesih;

G. ker neupravičene ovire za demokratično udeležbo, vključno s premajhno ozaveščenostjo o veljavnih pogojih in pravilih, še vedno ovirajo polno uveljavljanje volilnih pravic, ki jih pogodbe podeljujejo mobilnim državljanom na volitvah v Evropski parlament; ker je Komisija izdala zakonodajni predlog, ki obravnava nekatera od teh vprašanj;

H. ker politične kampanje za evropske volitve, ki potekajo v državah članicah, prepogosto niso dovolj „evropske“, temveč v njih prevladujejo politične razprave izključno nacionalne, regionalne in lokalne narave; ker so politične stranke in kandidati odgovorni za ustrezno obveščanje državljanov o političnih izzivih na ravni EU;

Krepitev evropske demokracije na volitvah leta 2024

1. je zadovoljen, da je bila udeležba na evropskih volitvah leta 2019 večja, in upa, da mu jo bo uspelo na evropskih volitvah leta 2024 še povečati; poudarja, kako pomembno je povečati udeležbo na volitvah; ugotavlja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za povečanje udeležbe mobilnih državljanov; obžaluje, da Svet ni dosegel napredka pri sprejetju nove evropske volilne zakonodaje, ki jo je Evropski parlament sprejel 3. maja 2022; poziva Svet k hitri odobritvi te

zakonodaje; pričakuje, da bo Svet s soglasjem dosegel kompromis o celotnem predlogu Parlamenta;

2. poudarja, da imajo evropske politične stranke in vsi pomembni deležniki družbe pomembno vlogo pri razpravi o vprašanjih evropske javne politike in pri oblikovanju evropske politične zavesti; obžaluje pa, da zaradi omejitev sedanjega regulativnega okvira EU in nacionalnih regulativnih okvirov evropske politične stranke ne morejo polno sodelovati v evropskih volilnih kampanjah; spodbuja evropske politične stranke, naj izvajajo lastne kampanje za evropske volitve; poziva nacionalne in evropske politične stranke, po potrebi pa tudi države članice, naj:

   – izvajajo evropske volilne kampanje v skladu z vrednotami Unije,

   – spoštujejo demokratične standarde in notranja pravila o strankarski demokraciji, in s tem poskrbijo zlasti za to, da bo imenovanje kandidatov potekalo na demokratičen način, vključno z vodilnimi kandidati za predsednika Evropske komisije,

   – pravočasno pripravijo volilne programe pred začetkom volitev,

   – povečajo prepoznavnost evropskih političnih strank v javnih razpravah in medijskih kampanjah, vključno z njihovimi imeni in/ali logotipi,

   – v svojih javnih sporočilih dosledno navajajo svoje evropske kolege,

   – podprejo imena in/ali logotipe evropskih političnih strank, ki bodo vidni na glasovnicah in gradivu za kampanje,

   – ozaveščajo o novih pravilih za evropske politične stranke in evropske politične fundacije še pred začetkom njihove veljavnosti,

   – se dogovorijo o tem, kako ravnati v povolilnem postopku, vključno s pogajanji o predsednikih institucij Unije;

3. podpira akcijski načrt za evropske kampanje (E-CAP), ki ga je pripravil Organ za politične stranke in evropske politične fundacije, zlasti kar zadeva prepoznavnost vodilnih kandidatov in evropskih političnih strank; poudarja pomen dela tega organa pri obveščanju državljanov;

4. obžaluje, da na evropskih volitvah leta 2019 ni bil uveden sistem vodilnih kandidatov za izvolitev predsednika Evropske komisije; ponovno obžaluje, da Evropski svet in Evropska komisija, ki sta se zavezala, da bosta izboljšala evropsko demokracijo, od leta 2019 nista dosegla napredka v zvezi s tem vprašanjem; meni, da je potrebna jasna in verodostojna povezava med izbiro volivcev in

izvolitvijo predsednika Komisije; poziva evropske politične stranke, nacionalne politične stranke in nacionalne vlade, naj si skupaj prizadevajo, da bo na naslednjih volitvah to uresničeno; poudarja, da je izvolitev predsednika Komisije odvisna od podpore večine poslancev Evropskega parlamenta, tako da se volilni rezultati v celoti upoštevajo, kot je predvideno v Lizbonski pogodbi;

5. poziva Evropski svet, naj evropskim državljanom zagotovi gotovost glede sistema vodilnih kandidatov in ustavi dogovarjanje za zaprtimi vrati; poziva Evropski svet, naj v ta namen dovolj zgodaj začne posvetovanja in tako poskrbi za izvajanje načela vodilnih kandidatov glede na izid evropskih volitev;

6. pričakuje, da bodo vse evropske politične stranke svoje kandidate za mesto predsednika Komisije pravočasno imenovale vsaj 12 tednov pred dnevom volitev;

7. poziva k sklenitvi medinstitucionalnega sporazuma o sistemu vodilnih kandidatov med Parlamentom in Evropskim svetom v okviru člena 17(7) PEU; poziva predsednico Evropskega parlamenta, naj takoj začne pripravljalno delo, ki bo omogočilo sklenitev tega sporazuma; meni, da bi morali vodilni kandidati ter evropske politične stranke in njihove parlamentarne skupine takoj po naslednjih evropskih volitvah začeti pogajanja in se v imenu Evropskega parlamenta dogovoriti o skupnem kandidatu za predsednika Komisije, pred predložitvijo predloga Evropskega sveta;

8. meni, da mora pogajanja za določitev skupnega kandidata z največjo večino najprej voditi vodilni kandidat evropske politične stranke, ki je na volitvah v Evropski parlament pridobila največji delež sedežev, kasneje, po potrebi, pa drugi vodilni kandidati, povezani s temi prizadevanji, sorazmerno z deležem sedežev, ki so jih pridobile njihove evropske politične stranke; predlaga, naj bo za usmerjanje tega procesa po potrebi na voljo predsednik Evropskega parlamenta;

9. poudarja, da bo imel predsednik Evropskega parlamenta pravico, da Evropskemu svetu sporoči ime skupnega kandidata Parlamenta za položaj predsednika Evropske komisije;

10. priporoča, da se mora predsednik Evropskega sveta, če ni skupnega kandidata Evropskega parlamenta za predsednika Komisije, pred predložitvijo predloga Evropskega sveta Evropskemu parlamentu posvetovati s predsednikom Evropskega parlamenta, vodilnimi kandidati, predsedniki evropskih političnih strank in njihovimi parlamentarnimi skupinami;

11. zato meni, da bi moral Evropski svet v skladu z ustreznimi posvetovanji iz člena 17(7) PEU in načelom lojalnega sodelovanja počakati s predlogom za predsednika Evropske komisije, dokler Evropski parlament ne predloži skupnega kandidata;

12. opozarja na pravico Evropskega parlamenta, da izbere svojega predsednika;

13. pričakuje, da bodo evropske politične stranke in njihove parlamentarne skupine za parlamentarno obdobje 2024–2029 sprejele zakonodajni sporazum, da bi si tako pred imenovanjem Komisije zagotovile večino v Parlamentu, ki bo podlaga za delo Parlamenta, evropskim volivcem pa jamstvo za usklajeno nadaljevanje dela po volitvah; vsak kandidat za Evropsko komisijo mora upoštevati ta „zakonodajni sporazum“, da bi dobil večinsko podporo Parlamenta; ugotavlja, da je široka politična podpora ključnega pomena za izvajanje takšnega sporazuma;

14. meni, da bi bile z uvedbo enotnega skupnega evropskega volilnega dne vseevropske volitve bolj usklajene;

15. spominja, da je bila Parlamentu s Pogodbama podeljena pristojnost za politični nadzor; poudarja, da je odgovornost Komisije Parlamentu pomembno načelo notranjega demokratičnega nadzora; opozarja, da so predstavitve kandidatov za komisarje in kolegija komisarjev ključni korak k nadaljnji demokratizaciji postopka odločanja EU in postajajo vse pomembnejše kot sredstvo, s katerim lahko Parlament prevzame večjo vlogo pri določanju agende na ravni EU;

Državljanska udeležba in volilna pravica

16. meni, da je treba obvezno poskrbeti, da bodo lahko vsi državljani Unije, ki imajo aktivno in pasivno volilno pravico, tudi mobilni državljani Unije, invalidi in brezdomci, to pravico uveljavljali;

17. poziva države članice, naj poskrbijo za dostopnost volitev z ukrepi za dostopnost informacij in dostopnim glasovanjem, v ta namen pa na primer uporabijo podporne tehnologije, formate in tehnike, kot so brajica, kode QR, veliki tisk, zvočne informacije, tipni naglasi; lahko berljive informacije in sporazumevanje z znakovnim jezikom; meni, da so kampanje ozaveščanja javnosti ključnega pomena za povečanje udeležbe, in poziva države članice, naj si po najboljših močeh prizadevajo za to, tudi z vključevanjem organizacij civilne družbe;

18. meni, da je dostop do informacij o volilni kampanji nujen pogoj za izboljšanje udeležbe državljanov na volitvah; poziva države članice, naj svoje nacionalne medije spodbujajo k poročanju o volitvah tako, da bodo lahko evropski državljani uveljavljali svojo volilno pravico in zaznali evropsko razsežnost svoje izbire, tudi na podeželju;

19. meni, da institucionalna informacijska kampanja Parlamenta v sodelovanju z organizacijami civilne družbe prispeva k razpravi o vprašanjih evropske javne politike in oblikovanju evropske politične zavesti o parlamentarni demokraciji ter podpira volilno kampanjo, ki jo vodijo vse evropske politične stranke; pozdravlja usklajena prizadevanja vseh institucij EU v zvezi s tem;

20. znova poziva države članice, naj vsem državljanom Unije, ki živijo ali delajo v tretji državi, omogočijo, da na volitvah v Evropski parlament oddajo svoj glas; poziva države članice, naj sodelujejo z Evropskim parlamentom in Evropsko službo za zunanje delovanje in državljane Unije v tretjih državah obveščajo o evropskih volitvah, s čimer jim bodo olajšale udeležbo na teh volitvah; poziva visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj zunanje ministre držav članic spodbuja k izmenjavi primerov dobre prakse na področju informacijskih kampanj in olajšanju postopkov glasovanja iz tujine, vključno z vzpostavitvijo dostopnih volišč zunaj EU in uporabo glasovanja po pošti ali drugih oblik glasovanja na daljavo;

21. obžaluje, da zaradi pomanjkanja napredka v Svetu v zvezi s predlogom Komisije za direktivo Sveta o podrobni ureditvi uresničevanja aktivne in pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za mobilne državljane Unije novosti, ki jih predlagata Komisija in Parlament, ne bodo začele veljati pravočasno pred volitvami leta 2024;

22. spodbuja uvedbo glasovanja po pošti, saj bi tako lahko glas oddali tudi državljani Unije, ki na dan volitev ne morejo iti na volišče; se poleg tega zavzema za uvedbo dopolnilnih orodij za lažje glasovanje, kot so predhodno fizično glasovanje in glasovanje prek pooblaščenca ter elektronsko in spletno glasovanje;

23. meni, da je enakost spolov ključni element za izboljšanje zastopanosti na volitvah; pozdravlja napredek v zvezi z uravnoteženo zastopanostjo spolov v Parlamentu po evropskih volitvah leta 2019, a poudarja, da so med državami članicami še vedno razlike, ko gre za zastopanost žensk; v zvezi s tem spodbuja izvajanje določb o novi evropski volilni zakonodaji, ki jih je Parlament sprejel 3. maja 2022;

24. meni, da bi morale države članice razmisliti o tem, da bi uskladile in znižale starost za volilno pravico in najnižjo starost za kandidaturo, kot je navedeno v predlogu volilne zakonodaje in sklepih Konference o prihodnosti Evrope;

Odpornost institucij

25. meni, da so dezinformacije in tuje vmešavanje resen napad na integriteto volilnega procesa in evropsko demokracijo; poudarja, da imajo digitalne platforme bistveno vlogo v boju proti dezinformacijam;

26. je seznanjen, da se institucije EU borijo proti dezinformacijam in tujemu vmešavanju, na primer s kodeksom ravnanja glede dezinformacij iz leta 2022 in sistemom hitrega obveščanja; kljub temu poudarja, da so potrebni trdnejša varovala in odločnejši ukrepi proti dezinformacijam ter notranjemu in zunanjemu vmešavanju v volilni proces; se zavezuje, da bo okrepil svoja prizadevanja v boju proti poskusom tujega vmešavanja v Evropskem parlamentu;

27. opozarja na potekajoča medinstitucionalna pogajanja o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskih političnih strankah in fundacijah ter poziva Komisijo in Svet, naj nadaljujeta medinstitucionalna pogajanja v duhu lojalnega sodelovanja; pozdravlja soglasje, ki sta ga sozakonodajalca dosegla glede predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o preglednosti in ciljanju v političnem oglaševanju; pozdravlja izvršljivost nekaterih njegovih določb, kot so določbe o nediskriminaciji, pred volitvami leta 2024; poziva države članice, naj v celoti izvajajo druge določbe uredbe, ko bodo začele veljati;

28. opozarja, da je Parlament sprejel resolucijo in trenutno pripravlja predloge za spremembo Pogodb, med drugim za povečanje demokratične legitimnosti EU in omogočanje ustreznega nadaljnjega ukrepanja na podlagi predlogov, sprejetih na konferenci o prihodnosti Evrope; ugotavlja, da so volitve leta 2024 edinstvena priložnost za začetek vseevropske razprave o reformi Unije na podlagi predlogov za reformo Pogodb, ki jih je predložil Parlament; poziva Evropski svet, naj hitro sprejme stališče o organizaciji konvencije, potem ko bo Parlament sprejel svoje predloge; v zvezi s tem ponovno izraža podporo reformi Pogodb;

29. poziva k reformi Pogodb ter poziva Svet in nazadnje Evropski svet, naj ukrepata na podlagi njegovega predloga za uporabo člena 48 PEU, da bi oblikovali konvencijo;

30. poudarja, da je treba volivcem zagotoviti, da so vse volitve svobodne in poštene, ter tako povečati njihovo zaupanje v volilne postopke; v zvezi s tem ugotavlja, da je OVSE od 6. do 9. novembra 2023 v štirih državah članicah izvedla misijo za ugotavljanje potreb, da bi pripravila misijo za opazovanje evropskih volitev; predlaga predsedstvu Sveta, naj spodbuja države članice, naj OVSE povabijo na opazovanje evropskih volitev in v celoti izkoristijo to možnost;

31. poziva Odbor za ustavne zadeve, naj preuči, ali bi bilo mogoče nekatere določbe in priporočila iz te resolucije vključiti v poslovnik Parlamenta;

°

° °

32. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.